

Asia: VN/20427/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi toimintasuunnitelmaksi helteen terveyshaittojen ehkäisemiseksi

Lausunnonantajan lausunto

1 Tausta

Tausta on selkeästi kuvattu.

2 Toimintasuunnitelman tavoitteet

Toimintasuunnitelman tavoitteet on hyvin muotoiltu.

3 Riskiryhmät ja haavoittuvuutta lisäävät tekijät

Helteen aiheuttamat terveyshaitat kohdistuvat erityisesti riskiryhmiin.

Hellehaittojen torjuntatoimenpiteiden pääpaino tulee kohdentaa riskiryhmien asumispalvelujen ja omassa kodissa tapahtuvan hoidon olosuhteisiin. Viilennystoimenpiteiden terveydellinen vaikuttavuus on merkittävintä hellehaittojen riskiryhmille.

Hoidon siirtyessä ikääntyneiden osalta kotiin hellehaittojen torjuntaa tulee tehdä siellä, vähentää myös sairaalahoidon kuormitusta helteiden takia.

4 Riskienhallinta sekä varautumisen ja sopeutumisen koordinointi

Toimintasuunnitelman mukaan kuntien valmiussuunnittelussa otetaan huomioon alue- ja paikallistason koordinointi. Kunnan eri palvelualojen vastuuttaminen on kuvattu liitteessä.

5 Hellevaroitussjärjestelmä

Hyvä, että hellevaroitussjärjestelmää kehitetään.

6 Viestintä

Toimintasuunnitelmassa painotetaan viestintätarpeiden kartoitusta ja viestinnän suunnittelua myös paikallistasolla.

7 Helleaaltoihin liittyvä valmius ja varautuminen

Kohdassa 7.3 Kuntien varautumisessa tulee ottaa huomioon seuraavaa:

- Helteen terveyshaittojen torjunnassa on erityisryhmissä pääpaino, hetkittäiset hellejaksot eivät terveille ole merkittävä terveysriski.

- Viilennyksen toteuttaminen ei saa olla ristiriidassa vihreän siirtymän kanssa. Lähtökohtana ei tulisi olla viihtyvyydystason parantaminen energian kulutusta lisäämällä.

8 Pidemmän aikavälin toimenpiteet

Liitteessä suunnitellut pidemmän aikavälin toimenpiteet ovat asian mukaisia.

Perusterveille Suomessa on siedettävät olosuhteet vielä.

Vanhuksille ja sairaille kotona hoidettaville helteestä on todellista terveyshaittaa.

9 Työterveys ja työsuojelu

Liitteen mukaisesti työnantajat vastaavat työsuojelusta. Koulujen ja varhaiskasvatuksen omavalvontasuunnitelmissa tulee ottaa huomioon helteestä aiheutuvat riskit.

10 Seuranta ja arviointi

Eryteisesti riskiryhmien kotihoidon olosuhteiden valvontaan tulee kiinnittää huomiota.

Kirjalliset toimintaohjeet tulee laatia asiakkaiden/palvelujen käyttäjien ja työntekijöiden suojaamiseksi.

11 Toimenpiteet

Helteen terveyshaittojen ehkäisyä tulee soveltaa ns. ensisijaisiin tiloihin.

Ikäihmisten hoitoa on siirretty koteihin, tämä ryhmä jää helposti huomiotta helteen terveyshaittojen ehkäisyssä. Jokin taho tulee vastuuttaa ennalta ehkäisevään työhön.

Liite Toimijoiden ja sidosryhmien roolit ja vastuut hellevarautumisessa

Kuntien palvelut ja vastuiden jakautuminen helleaaltoihin varautumisessa ja pidemmän aikavälin toimenpiteissä on toimintasuunnitelmassa ansiokkaasti käyty läpi.

Kouluille ja varhaiskasvatukseen toimintasuunnitelma esittää toimintaohjeita oppilaiden ja omaisten ohjeistamiseksi hellehaittojen ehkäisystä.

Toimintasuunnitelma esittää Asumisen palveluja ohjeistamaan vuokralaisia hellehaittojen ehkäisyyn. Toimintasuunnitelmassa tulee painottaa erityisryhmien suojaamista.

Yleisiä huomioita

Nykyisiä viranomaisohjeita on syytä selkeyttää käytännön tilanteisiin. Asumisterveysasetus ja laki tulee olla selkeä. Nykyinen terveydensuojelulain soveltaminen vaihtelee. Erityisesti on vaikea arvioida, missä menee viihtyvyyshaitan ja terveyshaitan rajapinta. Riskiryhmät vaativat erityishuomiota. Voidaanko todeta, että satunnaisesti esiintyvät hellejaksot aiheuttavat todellista terveyshaittaa perusterveelle ihmiselle?

Nykyiset lämmityskauden ulkopuoliset sisälämpötilan toimenpiderajat on olemassa, mutta omavalvonta on vaihtelevaa.

Valvovalle viranomaisille saatava selkeät ohjeet. Esim. asuinkerrostaloyhtiössä annetaanko viilennysvelvoite esim. kaikille eteläpuolen asunnoille tai koko ylimpään kerrokseen. Kokonaistarkastelu tarvitaan.

Prokkola Pirjo
Kalajoen kaupungin ympäristöterveydenhuolto